

ЩО МАЄ ЗРОБИТИ ГЕНШТАБ ЗСУ ТА МІНОБОРОНИ, ЩОБ РІЗКО СКОРОТИТИ КІЛЬКІСТЬ ЗАГИБЛИХ

Полковник британської армії у відставці, військовий експерт Глен Грант детально пояснює, що не так з українським військовим управлінням і способами ведення війни. Він наполегливо радить переосмислити деякі чинні військові стратегії та закони, адже це дасть змогу радикально зменшити втрати на полі бою.

«У статті розглянуто деякі потенційно ключові проблеми за чіткого розуміння того, що війна не закінчиться швидко і, ймовірно, погіршуватиметься, а хід війни вимагатиме ще більше від ЗСУ, особливо від тих, хто воює на передовій. Ця стаття пропонує військовим стратегам, відповідальним за оборону політику, низку можливих рішень для її вдосконалення» (Глен Грант).

За дванадцять місяців, що минули від часу вторгнення 24 лютого 2022 року, ЗСУ показали дивовижні бойові результати. Продемонстрована ними продуктивність перевершує будь-яку уяву. Українська армія здивувала й російський уряд, і міжнародне співтовариство. «Україна виграє цю війну, але це коштуватиме країні великої крові, – сказав виданню Economist головнокомандувач Збройних сил України Валерій Залужний, – війська стікають кров'ю». Ці втрати мають змусити уряд України, парламент і військово-керівництво ретельно переосмислити деякі чинні військові стратегії та закони. Уже недостатньо просто наказувати людям умирати. Українці докладають усіх зусиль у бою, бо вони борються за вільну Україну, але радянські управлінські підходи та методи більше не є прийнятними.

МЕТОЮ УРЯДУ МАЄ СТАТИ РІЗКЕ ЗМЕНШЕННЯ КІЛЬКОСТІ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ГИНУТЬ НА ПЕРЕДОВІЙ

Чіткою метою уряду України має стати різке зменшення кількості людей, які гинуть на передовій, через спроби покращити цю ситуацію. Ця війна легко може тривати ще від двох до чотирьох років. Водночас небезпечно й неправильно продовжувати обмінювати українські мотивацію, хоробрість і кров на воєнні перемоги, коли є певні речі, які можна й потрібно робити інакше. З наближенням першого року цього етапу війни українському керівництву слід ретельно вивчити, як ідуть справи в усьому секторі оборони, й оцінити, де саме нові напрями та підходи (стратегії) можуть дати кращі оперативні результати. Є багато прикладів кращих практичних підходів у країнах НАТО, які варто запозичити. Результати можуть бути не миттєвими, але сам процес навчання породить нові ідеї та думки, нове мислення. Я вважаю, що навіть одне врятоване життя варте таких зусиль.

Попри перемоги й дивовижно завзяту оборону таких місць, як Бахмут, не все гаразд з українським військовим управлінням і способами ведення війни. Це водночас і природно, й неминуче, та цього варто було очікувати. Але уроки війни потрібно швидко аналізувати й вивчати. Погані результати, коли вони виникають (а вони завжди виникатимуть), слід чесно сприймати та розглядати, а не приховувати й губити їх між гарними словами самосхвалення та промовами уряду. У соціальних мережах зростає публічна критика щодо багатьох аспектів українських операцій: від тактики, управління, законів (на кшталт 8271), бюрократії, військового вишколу та закупівель і до прав сімей загиблих та зниклих безвісти. Є навіть більше сфер, окрім названих, які викликають занепокоєння й у самих військових, і в суспільства.

НЕ ВСЕ ГАРАЗД З УКРАЇНСЬКИМ ВІЙСЬКОВИМ УПРАВЛІННЯМ ТА СПОСОБАМИ ВЕДЕННЯ ВІЙНИ

Попри гасло «віримо в ЗСУ», ця інституція аж ніяк не може бути досконалою, адже їй довелося карколомно збільшитися та змінитися за дуже короткий час. Якщо ситуацію можна покращити, то немає причин і далі застосовувати застарілі практики й підходи, які продовжують створювати додаткові ризики загибелі військових, завдають шкоди моральному духу та можуть навіть мати несприятливі політичні наслідки в довгостроковій перспективі.

Чи не найбільшою проблемою для керівництва ЗСУ є розвиток нової військової культури. Культури того, що кожен життя цінне. З кожним днем армію поповнює дедалі більша кількість людей без військового досвіду. Лише кілька тижнів чи місяців тому новобранці були цивільними. Чимало з них є зрілими людьми з багатим діловим і професійним досвідом. Вони мають дуже низьку толерантність до суворих вертикально-ієрархічних підходів, принципу роботи «згори-вниз», поширеного в армії до 24 лютого. Досі поширена позиція деяких командирів «я – начальник, ти – дурень» їх не влаштує.

Це також не те, чого суспільство хоче й на що сподівається. Очікування змін особливо виявляється в тих, хто обіймав керівні посади в бізнесі або має повну вищу освіту. Звісно, ці люди мають адаптувати власну культуру праці та свої звички до складних армійських підходів, але водночас вищому військовому керівництву також слід розуміти, що багато хто з тих, ким вони командують, не діятимуть як бездумна армія зомбі. Як і фіні під час зимової війни, їхні підлеглі хочуть бути розумною силою, якій дозволено використовувати свій розум, різні навички, самомотивацію й ініціативу, а також очікують, щоб ними керували розумно, а не сліпо наказували. Вони знають і розуміють, коли бачать корупцію, лінь і дурість.

ВІЙСЬКОВЕ КЕРІВНИЦТВО УКРАЇНИ МАЄ РОЗУМІТИ, ЩО БАГАТО ХТО З БІЙЦІВ НЕ ДІЯТИМЕ ЯК АРМІЯ ЗОМБІ. МОБІЛІЗОВАНІ ПІДЛЕГЛІ ХОЧУТЬ БУТИ РОЗУМНОЮ СИЛОЮ, ЯКІЙ ДОЗВОЛЕНО ВИКОРИСТОВУВАТИ СВІЙ РОЗУМ

Такий культурний поділ становить проблему в багатьох підрозділах ЗСУ та ТрО, коли зі збільшенням втрат люди доходять висновку, що багато командирів просто недостатньо хороши, недостатньо фахові. З подальшим збільшенням втрат склад армії ставатиме дедалі «цивільнішим» і відбиватиме суспільство більше, ніж первісний склад армії. Зрештою, ще посиляться культурні розбіжності й нетерпимість до поганих командирів.

Ще один виклик полягає в тому, що в усій системі зростає відмінність у лідерських здібностях. Найкращі лідери з кожним днем стають ще кращими та дедалі більше «західними» у своїх підходах, але деякі командири в глибині душі залишаються радянськими. Найгірші командири, яким бракує характеру, підготовки й навичок, дедалі частіше тяжіють до бюрократії та букви приписів, щоб уникнути відповідальності й приховати очевидний брак лідерських здібностей.

Географічні командні кордони

Бойові дії вздовж географічних ліній із чіткими оперативними кордонами та командуванням є одним з найменш зрозумілих стандартів НАТО. Якщо коротко, то кожен підрозділ, починаючи навіть від найпростішого піхотного відділу, повинен мати чіткі географічні кордони відповідальності. Ніколи не має бути сумнівів щодо лівих і правих, задніх і передніх кордонів зон відповідальності будь-якого підрозділу чи бойової групи. Їх потрібно або позначити на мапі, або вказати усно, використовуючи чіткі види ділянки землі на передовій і поза нею має комусь бути підпорядкованою, і відповідальні за неї люди повинні чітко розуміти своє завдання на цій землі.

Ці межі вказують на підпорядкування підрозділу цієї конкретної зони простору бойових дій. Письмові (для підрозділів від батальйону й більше) або усні (для підрозділів менше батальйону) накази, надані командиром, мають бути чітко зрозумілими для кожної зони, і старший командир підрозділу в кожній зоні стає королем даної території. Будь-хто, хто приєднується до цієї зони, повинен бути під командуванням цього командира, якщо немає чітких письмових наказів згори, в яких зазначено інше й точно пояснено, чому. Зараз це відбувається не завжди, люди гинуть через відсутність чіткого розмежування зон відповідальності. Часто батальйони можуть виявити, що інші угруповання перетинають кордони ввірених ним ділянок фронту без попереднього повідомлення про те, хто, чому й коли. На Різдво я розмовляв з одним співробітником штабу батальйону, який сказав, що їхній батальйон двічі обстріляв наш спецназ і ледь не обстріляв інший підрозділ. Обстріляні підрозділи зайшли на територію батальйону без попередньої комунікації.

Вогонь по своїх – найменша з проблем. У Соледарі батальйони додали до складу змішаної оборонної групи, якій бракувало чітких географічних упорядкування та логіки й, очевидно, без обговорення з командирами наявних бригад. Без чітких кордонів жоден командир не може бути впевненим щодо географічного поширення своїх наказів і щодо відповідних вимог до зв'язку з сусідніми частинами й артилерією. Так командири не можуть бути впевненими в повноваженнях своїх підрозділів стріляти або переміщати безпілотники по діагоналі через кордони, маневрувати, наступати або відходити. Просте додавання нових підрозділів до бою без відповідних роз'яснень збільшує ризик невдачі.

Є НАГАЛЬНА ПОТРЕБА В НОВИХ ВІЙСЬКОВИХ ПІДХОДАХ І НАВЧАННІ КОМАНДИРІВ ЩОДО ПРАВИЛ ГЕОГРАФІЧНОГО РОЗТАШУВАННЯ

Відсутність географічної чіткості не лише небезпечна сама по собі. На кожному рівні брак знань про те, хто командує територією та які ресурси наявні, призводить до неоптимальної продуктивності всієї організації військ. Коли найкращі командири усвідомлюють важливість такої чіткості, багато інших досі надто новачки й не навчені достатньо, щоб усвідомити всю важливість безпеки для бою нечітких кордонів і важливість єдності командування.

Старші командири мають серйозно поставитися до цього питання й фізично перевірити, щоб кордони на всіх рівнях були зрозумілими для всіх.

Вони також повинні переконатися, що в будь-якій зоні є єдиний командир (зазвичай командир бригади), а інші неармійські підрозділи, такі як ГУР, ССО, СБУ, Національна гвардія, Прикордонна служба, територіальні чи добровольчі підрозділи, морська піхота й нові підрозділи управління дронами, повинні поважати правила й завжди діяти як єдина армійська організація, а не слідувати лише власним завданням і амбіціям.

Останні битви показують нагальну потребу в нових військових підходах і навчанні командирів щодо правил географічного розміщення, а також організації командування й управління військами в бою. Відповідальність за польові та інші накази командирів на всіх рівнях має бути абсолютно чіткою. Сьогодні її здебільшого немає, що зокрема призводить до зайвих втрат.

Географічні межі не повинні бути проведені надто жорстко навколо підрозділу. Усі підрозділи потребують простору для маневру, щоб могли атакувати ворога з боків, коли їм це потрібно, й мати місце для зміни позицій. Їхній бойовий простір також має простягатися не лише вперед, у зону ворога, а й у тил. Має бути чітко зрозуміло, яким логістичним простором володіє підрозділ і який простір цей підрозділ має для маневру та відходу, коли необхідно.

Друга проблема полягає в тому, що на полі бою не має бути (від слова «взагалі») незалежних підрозділів, менших за розмір бригади. Якщо якісь підрозділи повинні перебувати в певному районі, то їх слід віднести до бригади й підпорядкувати командиром бригади, хоч би ким вони були. Командир бригади має отримати чіткі накази щодо обсягу своїх повноважень щодо цих підрозділів. У разі потреби після будь-якого перегрупування географічні кордони й накази цієї бригади мають бути негайно змінені відповідно до нових обставин. Таку політику слід застосовувати до підрозділів усіх видів, родів військ і служб.

Концепція єдиної армії

На додачу до викладеного вище, ЗСУ не має політики «Концепції єдиної армії». Вона може бути наявною де-юре, але не де-факто. Надто багато організацій працюють окремо одна від одної, а іноді навіть в опозиції. Це створює осередки «першого, другого та третього» рівнів якості, де одні підрозділи належно оснащені та навчені, а інші ні. Одна серйозна проблема сьогодні полягає в ТрО, яку просто розглядають як другосортну в багатьох аспектах, особливо щодо добору командирів і навчання підрозділів, хоча де-факто вони утворюють національний оперативний резерв.

Сьогодні бригади перебувають на передовій без належної підготовки та ресурсів. Така відсутність спільного концепту заохочує певний організаційний гонор, коли деякі частини військової машини вважають кращими або

важливішими за інші й до них ставляться та дають їм змогу діяти відповідно. Таке ставлення призводить до передчасного відправлення солдатів і добровольців на смерть, оскільки система не оцінила їх достатньо, щоб належно підготувати до реалій бою. Майбутня військова політика єдиної армії має передбачати, що будь-хто в уніформі має бути керований так само, як і всі інші, бути навченим і оснащеним, як і інші. Потрібна зміна політики й законів, щоб гарантувати, що ТрО не залишиться другосортною структурою, як є зараз. ТрО нині потребує повної та належної інтеграції із ЗСУ. Незалежно від того, як усе починалося, сьогодні ці воїни надто важливі та цінні.

ПОТРІБНА ЗМІНА ПОЛІТИКИ Й ЗАКОНІВ, ЩОБ ГАРАНТУВАТИ, ЩО ТРО НЕ ЗАЛИШИТЬСЯ ДРУГОСОРТНОЮ СТРУКТУРОЮ, ЯК Є ЗАРАЗ

Інша проблема стосується ГУР та ССО, які мають нечіткі та змішані ролі. ГУР займається централізованою розвідкою, але це окрема від армії організація, яка має підтримувати й саму армію. Немає належної військової організації за стандартом, тому розвідувальні дані часто не надають тим, хто їх потребує, у тій формі, яку можна використати. Висхідна розвідка від інших підрозділів так само є проблемою. До того ж передбачено, що ССО є силами глибоких атак (ї були навчені США саме для цього), яка працює в тилу ворога, щоб руйнувати і знищувати. Але через відсутність належної доктрини глибокої атаки для ССО, цю роль взяла на себе ГУР. ССО часто використовують як легку піхоту й так витрачають роки дорогого американського навчання. Потрібні чіткі закони, політики й доктрини для децентралізованої військової розвідки та ССО, а також для забезпечення чіткості й розмежування ролей обох цих організацій.

Командування та контроль – правило п'ятірки

Є багато наукових доказів того, що для досягнення успіху жодна особа не повинна керувати більш ніж п'ятьма складними підпорядкованими організаціями. У західних військових ця логіка незмінна. В Ізраїлі навіть вважають достатнім три підлеглі підрозділи. Такої політики дотримуються, попри ідеї з боку бізнесу використати більш горизонтальні, пласкі організації та запровадити системи електронного командування.

Для цього є багато причин. Одна з них – потреба командирів підтримувати тісний індивідуальний контакт із тими, ким вони командують, не лише на один рівень нижче, а й на два. Цей контакт життєво важливий для підтримання морального духу та передачі команди «сили призначення». Така діяльність потребує часу. Для командирів також життєво важливо бачити людей віч-на-віч, щоб оцінити їхні лідерські риси та здібності, рівень втоми й особисту цілеспрямованість. Тоді вони мають порекомендувати найкращих зі своїх людей виконувати подальші складніші завдання або замінити тих, хто недостатньо вправний.

Друга причина – необхідність зменшити інформаційне переваження перед ухваленням рішення. Надто багато підлеглих підрозділів означає надто багато інформації. Третій і, мабуть, найважливіший момент полягає в тому, що командир має оцінити обстановку, перш ніж вирішувати, як вести бій, і які ресурси він має виділити своїм підлеглим. Надто багато підрозділів і командирів, здібності яких треба оцінити, й надто широке географічне охоплення командування надає забагато інформації та просто перевантажує мислення командирів.

В ІЗРАЇЛІ НАВІТЬ ВВАЖАЮТЬ ДОСТАТНІМ ТРИ ПІДЛЕГЛІ ПІДРОЗДІЛИ

Надто багато підрозділів для командування також оз-

начає погано продумані або поспішні накази напружених командирів. Коли часу вдосталь на розмірковування, лідери на два рівні нижче дізнаються, що думає й чого хоче їхній командир, і також вчаться думати на два рівні вище (а командир – на два рівні нижче), зменшуючи ймовірність неpravильного розуміння загальних цілей. Молодші командири також дізнаються з подальших обговорень логіку, з якої виходять командири, віддаючи загальні накази, їхнє мислення та ширші цілі. Накази, які вони отримують, базуються на глибокому розумінні, що дає підлеглим командирам більше шансів на тактичні новатії.

Такий принцип означає, що в багатьох районах, таких як Бахмут, де є багато бригад, між бригадами й регіональним штабом має бути єдиний проміжний командир дивізійного рівня, який індивідуально відповідатиме за успіх чи невдачу. Такий принцип старшого на місцях, який командує 3-5 бригадами, логічно застосовувати на всіх складних ділянках бою. Для цього треба обирати найкращих командирів. У довгостроковій перспективі, можливо, ці командири також мають пройти міжнародну перепідготовку, перш ніж перебирати на себе командування. Такі офіцери, як генерал США Бен Ходжес, із задоволенням зробили б це, але його ніколи не просили. Раніше регіональні штаби мали дивізійний рівень. У міру того, як поле бою стає дедалі складнішим, варто обговорити необхідність відновлення рівня цих штабів або принаймні деяких з них для ключових зон бойових дій, щоб отримати більшу сфокусованість командування.

Командири та керівництво

Здається, є два рівні викликів щодо лідерства та командування, які потребують обговорення зміни їхніх політик.

Не зрозуміло, чому деяких офіцерів обирають командувати. Якість українських командирів однаково і хвалять, і критикують у соціальних мережах їхні підлеглі. Підхід має полягати в тому, щоб тих командирів, які можуть досягти результатів з обмеженими втратами військ, слід призначати на серйозніші командні посади – вони є скарбом країни. Тих, хто не здатний керувати на передньому краї та віддає непрофесійні накази, які призводять до великих втрат, які не відбивають реальності на місцях, слід швидко перевести на іншу роботу. Вони не ті командири, які потрібні Україні, щоб виграти цю війну.

ПРИНЦИП, ЩО КОМАНДИР ПІД ВОГНЕМ Є ЦАРЕМ І БОГОМ, А НЕ НАЙВИЩИЙ ОФІЦЕР ЗА ЗВАННЯМ, – ЦЕ СТАНДАРТ І ПОЛІТИКА НАТО, ДЕЯКИМ КОМАНДИРАМ ЙОГО ВАЖКО ЗРОЗУМІТИ

Той принцип, що командир під вогнем є царем і Богом, а не найвищий офіцер за званням, – це стандарт і політика НАТО, який деяким командирам явно важко зрозуміти й реалізувати. Це суперечить усій їхній підготовці та освіті. Така політика потребує спрямування та підтримки з боку найвищого рівня військового командування, оскільки саме таких підходів очікують і їх навчають інструктори НАТО.

2023-й – час зробити сухопутні війська непереможними

Дві речі необхідні як основа сухопутних військ: щільніша підтримка артилерії (і мінометів) та належно навчена й оснащена піхота. Перше перебуває в руках міжнародної спільноти. Навіть маючи обмежену кількість нової важкої техніки, другу складову можна було б покращити, зосередивши більшу політичну увагу на розвитку солдата як ключового українського потенціалу спроможності.

Нинішні бої та зміни тактики з боку Росії й особливо

ПВК «Вагнер» викликають занепокоєння, бо вони безпосередньо грають на слабких місцях української піхоти. Росіяни використовують велику чисельність армії, щоб подолати оборону по всьому фронту. Росія й раніше цим користувалася, під час Другої світової війни, коли штурмувала Берлін та принесла в жертву величезну кількість людей. І вона знову так робитиме. Бойовий склад українських піхотних підрозділів має терміново загартованим раніше, ніж почнеться чергова хвиля орчої мобілізації. Українська піхота має бути належно оснащена для ведення такої війни. Їхня стрілецька зброя має бути лише для самозахисту.

СТРІЛЕЦЬКА ЗБРОЯ ПІХОТИ МАЄ БУТИ ЛИШЕ ДЛЯ САМОЗАХИСТУ. ПОТРІБНО БАГАТО ДРОНІВ, РАЦІЙ, НІЧНИХ ПРИЦІЛІВ ТОЩО

Війська мають бути посилено оснащені необмеженою кількістю «весільних дронів», раціями й інтернетом, нічними прицілами для кожного солдата, 60-мм мінометами, гранатами та гранатометами для взводів, повною мінометною ротою 81/82 мм для кожного батальйону, необмеженою кількістю ракет малої дальності, удосконаленими індивідуальними аптечками першої допомоги, уніформною та засобами безпеки для кожного солдата і, звісно, значно більшою кількістю боєприпасів до стрілецької зброї.

Усе це слід скерувати й організувати всередині України з терміновим промисловим виробництвом і закупівлями на національному рівні. Також потрібно більше уваги приділяти цим ключовим чинникам у промовах лідерів і на зустрічах у Рамштайні, а не лише великим речам, як-от танки й літаки. Належне озброєння піхоти для бою не має бути роботою лише волонтерів і міжнародного співтовариства, бо так ці потреби НІКОЛИ не буде закрито. Створити широкомасштабне промислове виробництво в Україні можливо, адже інші країни у схожій ситуації вдавалися до такого за історично схожих обставин. Але цей проект потрібно терміново організувати найкращим індустріальним мізкам країни (а не використовувати цих кваліфікованих людей як гарматне м'ясо на фронті, як зараз), цілком інакше подумавши про пріоритети й засоби закупівель.

Убити бюрократію

Потрібне політичне рішення, щоб реформувати нинішню військову систему, яка працює за документами, правилами й нормами радянського зразка. Приклади – повсюди. Ці папери уповільнюють і навіть порушують природні процеси, які мають бути здоровим глуздом під час війни. Як сказала мені цього тижня дружина колишнього Президента Естонії Ільвеса: «Коли ви вимикаєте здоровий глузд, нічого не залишається!» Це пряма й ТЕРМІНОВА проблема ке-

рівництва, яка спричиняє зайві смерті через затримки та фрустрацію військових.

ТРЕБА НЕГАЙНО УХВАЛИТИ НОВИЙ ЗАКОН, КЛЮЧОВИМ ЕЛЕМЕНТОМ ЯКОГО Є «ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДІЯТИ НАЛЕЖНО ДЛЯ ПОРЯТКУ ЖИТТЯ ВІЩЕ ЗА НЕОБХІДНІСТЬ ДОТРИМУВАТИСЯ ПАПЕРОВИХ ПРАВИЛ»

Основні документи мають слід переписати для вжитку під час війни, а також негайно ухвалити новий закон, ключовим елементом якого є «вирішальна відповідальність діяти належно для порятунку життя ввіще за необхідність дотримуватися паперових правил». Це має бути обов'язковим для кожного члена Уряду та Збройних Сил. Перевірки потрібно спрямувати на покращення ефективності, швидкості та точності реагування на недотримання правил. Цей аргумент не новий. Велику частину роботи для покращення функціонування армії виконав генерал Забродський на засіданнях комітету оборони до COVID. На жаль, цю роботу, як і роботу зі створення військової поліції та покращення законотворчої підтримки війська, парламентарі відклали.

Минулого тижня мені повідомили про типову бюрократичну затримку, коли безпілотники були закуплені за кордоном. Потрібен підпис для передачі їх від МО до підрозділу, який їх придбав. Цього не робили чотири тижні. Ця чотиритижнева затримка означає, що солдати гинуть через брак безпілотників. Потрібне врегулювання, щоб пришвидшити такі дії до максимального часу виконання в 12 год. Схожі коментарі про безпілотники відкрито висловлювалися в українських ЗМІ. Одна нещодавня цитата: «В Україні виробництво безпілотників для армії – це майже неможливе завдання, це шлях страждань і принижень. З чого почати звільнення вітчизняної промисловості від гри дурних правил і шкідливих заборон?».

Тренування та освіта

Затвердження правил тренування є найважливішим кроком, необхідним для армії цього року. Якість солдатів і порятунок більшої кількості життів можна розвинути лише шляхом адекватної та цілеспрямованої підготовки на всіх рівнях: від солдата до генерала. Тренування має бути безперервним, слід використовувати кожну можливість для вдосконалення людей і команд. Це не міф, що найкраща підготовка – це війна, але, як ми бачимо, така підготовка також коштує забагато крові. Ціна такого підходу для країни надто висока.

Ми втрачаємо майбутніх командирів і переможців битв, поранених і загиблих солдатів, моральний дух військових, обладнання та життєво важливу соціальну єдність. Це також викликає політичні розбіжності, оскільки здається, що національне керівництво не дбає про людей, яких посилає на війну. Таке зневажливе ставлення не є здоровим, і стратегія повинна полягати в тому, щоб ніхто ніколи не йшов у бій без належної підготовки для своєї ролі на війні.

ЦЕ НЕ МІФ, ЩО НАЙКРАЩА ПІДГОТОВКА – ЦЕ ВІЙНА, АЛЕ, ЯК БАЧИМО, ТАКА ПІДГОТОВКА ТАКОЖ КОШТУЄ ЗАБАГАТО КРОВІ

Уроки, здобуті на передовій, життєво важливі для передачі кожному солдату та інструкторам, які навчають військових і в Україні, й закордоном. Підхід повинен полягати в тому, що ланка офіцерів, які займаються тренуванням в армійському штабі, має працювати над уроками щодня в дуже терміновому порядку та надсилати червоні попередження всім бригадам щоразу, коли тактика успішно змінюється на будь-який зі сторін. Такий підхід також має передбачати, що червоне попередження ініціює зміни у ви-

могах до обладнання для підрозділів, а потім термінові закупівлі повинні бути проведені впродовж 24 год.

Навчання не означає, що солдатів треба завжди відводити від передової. Тренування можна розробити та пройти за допомогою звичайних інструментів соціальних мереж і додатків, які мають для цього величезні можливості. Росіяни це вже роблять. Процес набуття нових знань, що добре функціонує, здатен припинити такі дурниці, як промова Міністра про «весільні дрони», оскільки міністр отримав би (і він заслуговує отримати) інформацію кращої якості.

Однією з основоположних сфер політики підготовки й навчання, яка потребує термінових дій, є необхідність колективної підготовки підрозділів. Для кращого розуміння, це відмінність між музикантами в оркестрі, які грають у квартеті чотири етюди, й цілим оркестром, який весь вечір грає різних композиторів. У великих країнах НАТО колективне тренування є регулярним на рівні батальйонів і бригад, а під час великих навчань навіть на рівні дивізій. Щоб ефективно використовувати нове обладнання, маневрова війна має бути належно відпрацьованою.

Це означає, що пересувні командні центри з усіма наземними й повітряними військами разом пересуваються по нових великих територіях сільської місцевості, а не лише в районах тренувань. Бойові плани, фізична розвідка, накази, вогнева підтримка на ходу та комунікаційні процеси потребують наполегливої практики й повторення. Без цього цінність використання нових танків буде значно зниженою чи й відсутньою. Централізований контроль не спрацює для належного прориву фронту. Командування має бути повністю делеговано аж до передових екіпажів танків. Це потрібно відрепетирувати та перевірити спочатку на рівні бригади, а не просто стріляти на полігоні.

Базова підготовка українських солдатів піхоти сьогодні обмежена та значно нижча від тієї, яку зараз здійснює будь-яка західна країна. Вона значно менша за ту, яку солдатам поки що надавали в попередніх менш складних війнах. Підготовка значно менша, ніж та, яку отримують, наприклад, машиністи київського метро чи вчителі. Правила щодо того, як довго і що викладають, потрібно переглянути, а курси зробити довшими, комплекснішими та складнішими.

Для цього слід шукати міжнародну підтримку. Також найкращі командири бригад повинні бути повністю залученими й розповідати, чого, на їхню думку, не вистачає їхнім військам. Новий підхід повинен визначати, які навички потрібні військовим усіх рангів. Якщо немає достатньо хороших інструкторів, то деяких слід відкликати з лінії фронту, або публічно шукати більше добровольців іноземного легіону, або робити й те, й інше. У цей процес слід включити ТрО.

Основи підготовки солдата мають принаймні містити вивчення всього піхотного озброєння, особисту бойову дисципліну, тактичні командні вправи для всіх бойових сценаріїв аж до рівня взводу для міських і сільських районів пішки й на транспортних засобах, знання мін, вивчення та відпрацювання процесу віддачі наказів, зв'язок, та тактичну медицину. Навчання бою вночі є життєво важливим. Припущення про те, що часу не вистачає, є математичною нісенітницею – просто набирайте солдатів раніше, щоб вони мали довший курс.

КРАЩЕ НАВЧЕНІ СОЛДАТИ = МЕНШЕ СМЕРТЕЙ

Ми знаємо, що ці солдати потрібні зараз, і в майбутньому їх буде потрібно більше, тому змінійте ситуацію. Краще навчені солдати = менше смертей. Зараз багато солдатів проходять підготовку на міжнародному рівні, але процес і навчання простих солдатів слід розширити, щоб га-

рантувати, що всі командири на всіх рівнях пройшли підготовку перед відправленням на фронт.

Слід також розглянути політику створення мобільних навчальних груп, які перебуватимуть поблизу фронту, щоб навчати підрозділи поза боєм, зважаючи на останні здобуті уроки. Деякі бригади створили власні групи, але всім бригадам і батальйонам принаймні потрібен офіцер з підготовки та навчання й невелика група підтримки. Тут є можливість використовувати тих, хто отримав поранення на війні й не може воювати. Відсутність однієї руки чи ноги не позбавляє можливості бути тренером.

Один офіцер іноземного легіону нещодавно сказав мені, що коли він розмовляє з українськими офіцерами та сержантами, то відчуває, що вони ніби з армій різних країн. Це колосальна проблема для здійснення успішних операцій і тактики. Зараз ми маємо хаос із суміші радянської системи, НАТО та імпровізації. До того ж багатьма взводами командує сержанти, а іноді навіть просто найкращі солдати. Їх не готували до цієї складної командної ролі. Ці люди мають пройти належну підготовку. Якщо їх не можна усунути з фронту на короткі курси, то доктрину й тактику потрібно викласти онлайн, щоб вони могли читати та навчатися в спокійний час. Підхід зрозумілий: Україні потрібна уніфікована військова школа й уніфікована навчальна доктрина для підготовки молодшого офіцерського складу. Це треба зробити, щоб усі командири взводів, рот і батальйонів розмовляли однією військовою мовою та використовували однакові способи аналізу й віддавання наказів.

*Канадські інструктори навчають українських танкістів на Leopard у Польщі.
Фото: Canadian Armed Forces*

Військова освіта досі не відреагувала й не адаптувалася адекватно до війни щодо нових вимог до навчання. Ця війна потребує абсолютно нового мислення, а якщо вона буде довгою, потрібне перевиховання багатьох офіцерів УСІХ чинів. Багато в чому в навчанні панує застаріле мислення. Підхід має полягати в тому, щоб змінити й курси, й викладачів. Життєво важливими для довгострокового здоров'я системи оборони є нові короткі інтенсивні курси, наприклад, з акцентом на національну та міжнародну оборону, нові способи ведення бою, розвиток ІТ в системах здобуття перемоги на полі бою та акцентом на тому, як успішно інтегрувати суспільство в армію, щоб зробити її кращою. Старі курси та багатьох інструкторів потрібно звільнити, а нових офіцерів, міжнародних і місцевих волонтерів, щойно з війни, залучити для проведення навчання. Це потребує змін до законодавства, оскільки чинні закони про військовою освіту для викладачів спрямовані на збереження статусу-кво мирного часу.

Невелике доповнення до коментарів щодо тренування. Важка фізична підготовка життєво необхідна для бійців. Фізичної підготовки ніколи не буває мало, ніколи не можна достатньо натренуватися. Гарна фізична підготовка залишає людей живими, оскільки вони можуть рухатися краще та швидше на полі бою. Нещодавно в Києві я бачив багато солдатів у формі, але жоден не займався фізичною підготовкою. Це дуже незвично на війні – дуже незвично й неправильно.

Зміни в системі кадрів. Використання цивільних

Передбачено, що тепер буде пріоритетна політика щодо заміни всіх військових, які не виконують завдань на передовій, цивільними особами, які «приєднуються» до ЗСУ, або залучення добровольців ТрО з порівняними (або кращими) відповідними навичками. Сюди включено управління людськими ресурсами, підбір кадрів, розвідку, матеріально-технічне забезпечення, планування, ІТ, фінансове планування та багато інших сфер, не пов'язаних з бойовими діями, по всій країні. Така політика має на меті звільнити незліченну кількість офіцерів і солдатів, яких можна використовувати на суто бойових і навчальних постах.

Така політика потребує розвинутої уяви, кращих кадрових процесів і ширшого підходу до війни за співвідношенням ціни та якості. Використання цивільних навичок було успішним і у США, й у Великій Британії в попередніх війнах. Дійшло навіть до того, що американському промисловцю присвоїли звання генерал-лейтенанта, щоб він міг змінити спосіб управління закупівлями зброї. Ті, хто вважає це безглуздом, мають запитати себе, як мережі супермаркетів і банки й далі працюють з високою ефективністю в таких місцях, як Харків і численних районах сірої зони, і як швидко вони повернули бізнес до Херсона. ЗСУ потрібно залучити та використовувати багато людей з такими здібностями.

Відбір командування

Відбір командирів є, мабуть, найважливішим людським чинником у будь-якій війні. Рідко трапляються справжні командири, які мають лідерство, розум, чесність, фізичну та моральну мужність та удачу. Занадто часто командири обирають через кумівство у військових кланах, освіту чи навіть корупцію, але не за їхніми результатами та продуктивністю.

Найважливішим завданням для командирів і штабу на кожному рівні має бути виявлення тих офіцерів і потенційних офіцерів, які можуть досягти бойових результатів з невеликими втратами. Зараз слід розробити підхід для становлення процесу через командний ланцюжок, який визначає потенційних командирів для просування по службі й тих, хто не придатний до командування. Останніх потрібно видалити та замінити, перш ніж вони завдадуть ще більшої шкоди.

Є також стандарти НАТО, згідно з якими такі посадові особи, як начальники І7 (підготовка та тренування), є не командирами, а особовим складом. Вони не повинні ухвалювати командні рішення щодо вимог до тренування. Командири повинні виконувати єдину роботу. Вони мають або бути призначеними для командування операціями (і нічим іншим), або для командування створенням і підготовки підрозділів до операцій. Причина, чому їм не варто робити і те, й інше, полягає в тому, що вимоги кожного потребують стовідсоткової концентрації 24/7/365 і виснажливого лідерства. Немає достатньо часу для успіху за умов дублювання ролей. Можна стверджувати, що військовий командир має постійно тренувати війська або постійно створювати підрозділи, але не займатися одночас-

но й тим, і тим. Сьогодні він, здається, виконує обидві ролі. Десь будуть прогалини, і ми не побачимо його найкращих здібностей сповна.

Закупівлі

Можливо, найбільший урок після 24 лютого полягає в тому, що те, що ми робимо в сфері закупівель і надання промислової підтримки ЗСУ в Україні, працює на неоптимальному рівні. Нам потрібно повністю переглянути політику закупівель і промислової підтримки. Нинішня система досі загрузла в радянських практиках і некреативному мисленні. Офіційним особам потрібно ознайомитися з методами, які використовувала Велика Британія під час Першої світової війни, коли Ллойд Джордж отримав завдання забезпечити підтримку армії навіть більшої, ніж нинішня українська. Для війни було створено нове Міністерство постачання, очолюване старшим міністром і укомплектоване найкращими тогочасними цивільними промисловцями. Кожен потрібний товар купували або обговорювали за відкритими контрактами з фіксованою ціною (зважаючи на фіксований рівень прибутку).

ОФІЦІЙНИМ ОСОБАМ УКРАЇНИ ПОТРІБНО ОЗНАЙОМИТИСЯ З МЕТОДАМИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВАЛА ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПІД ЧАС ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Промисловість залишили робити те, що вона вмійє найкраще: виробляти речі. І в Великій Британії, і в США, де перед промисловцями було поставлено чітке завдання постачати такі продукти, як літаки, транспортні засоби та боеприпаси, вони багаторазово перевиконували завдання. Необхідно належно вивчити те, як МО працює в цій сфері, щоб визначити, які закони, правила, положення та практики можна змінити для підвищення ефективності та результативності. Передбачено, що організація закупівлі для війни потребує переосмислення з початкових принципів, а також призначення відповідальним досвідченого бізнес-лідера й нового досвідченого цивільного персоналу, який пройшов професійну підготовку.

Наразі закупівлі зброї також гальмує монополістична залежність від Укроборонпрому у виробництві. Його не створено як компанію воєнного часу. Конгломерат компаній Укроборонпрому виявився дуже повільним, щоб надати потрібне, а в більшості випадків – зусалі нічого. У деяких компаніях є багато технічних спеціалістів високого класу, які можуть здійснювати дослідження та розробки світового рівня, але вони не орієнтовані на масове виробництво. Укроборонпрому слід зосередитися на виробництві того, в чому він має успішний досвід.

Він не повинен бути задученим у загальних бізнес-сферах, оскільки організація не призначена або не має персоналу для швидкої підтримки бізнесу під час війни. Вона не може рухатися так швидко, як нові оборонні підприємства, що створюються в країні, або іноземні підприємства, які надали б більше підтримки, якби були безпосередньо залучені й оплачені. Робота через Укроборонпром щодо зброї чи боеприпасів, очевидно, не найефективніший спосіб відповісти вимогам сектору оборони. Потрібна нова політика щодо більш відкритих і прямих відносин з українськими й міжнародними оборонними компаніями.

Я чую коментарі, що в Україні не вистачає грошей, щоб виробляти щось на місці. Під час війни за незалежність США високопоставлених політиків відправляли за кордон як послів, щоб спробувати позичити серйозні гроші для фінансування війни та виробництва зброї. Україні потрібно зробити те саме. Але гроші придуть лише тоді, коли буде прозора бізнес-політика, плани щодо їх використання та захищені інвестиції. Це потребує значно спрямованішої ді-

ральності Уряду, ніж зараз. Ця робота також потребує розуміння вимоги призначення дипломатів високого класу до всіх держав, які підтримують Україну, наприклад, послів у США та Австралії, а не останніх жажливих і абсолютно невідповідних кандидатів.

Дрони

Безпілотники є ключовим інструментом у цій війні для України. Їх слід цінувати однаково на всіх рівнях бойових дій, так само, як цінують стрілецьку зброю для кожного солдата. Нам потрібна серйозна промислова політика щодо постачання розвідувальних і ударних безпілотників, на кшталт тієї, що існує для артилерійських боєприпасів у більшості західних країн. Генштаб зараз створює підрозділи ударних безпілотників для Збройних Сил. Кваліфікованих солдатів було відібрано для проведення тренувань у військових навчальних закладах.

Але досі є серйозна потреба в стратегії розгортання цих підрозділів, яка відповідала б військовій дійсності. Безпілотники зараз є життєво важливим інструментом, але вони мають обмеження. Їх потрібно ефективно використовувати не лише для знищення цілей, а й, що важливіше, для сприяння успішним операціям. Коли дронами керують централізовано, а не під командуванням бригад, дуже ймовірно, що цей дорогий ресурс буде використано для вбивства кожного поміченого ворога («жирні цілі»), а не лише для тих цілей, які впливають на прогрес плану бойових дій.

Залишається незаперечним фактом, що взяти й утримати позицію можуть лише солдати піхоти, а не безпілотники – вони є тільки інструментом командира в цьому процесі. Тому безпілотні війська повинні завжди, завжди, завжди перебувати під командуванням командирів бригад або батальйонів і підтримувати їхні плани, а не навпаки.

До того ж дрони не всі однакові. Кожен рівень командування потребує безпілотників відповідного рівня для поставлених перед ними завдань. Це означає чітке розуміння можливостей і кількості дронів, необхідних на кожному рівні бою, щоб гарантувати придбання правильних дронів у відповідній кількості. Вимоги до здатностей абсолютно різні на кожному командному рівні, тому якщо поставлені дрони неправильного типу або банально відсутні, про коректне використання не може йтися. Нові підрозділи ударних безпілотних літальних апаратів не розв'яжуть питання вимог на рівні роти та взводу щодо місцевих «весільних дронів» спостереження.

У разі нестачі «весільних дронів» на тактичному рівні виникає загроза використання стратегічних безпілотників для знищення тактичних цілей низького рівня. Це дуже марнотратно й у військовому, й в економічному сенсі та є поганим довгостроковим співвідношенням ціни та якості. Потрібна політика для створення «незалежної від МО» організації для актуалізації вимог і доставки дронів і навчання операторів дронів на всіх рівнях, а не лише для одного типу організації й загалом. Це, мабуть, найкраще доручити окремій структурі в складі розширеної «Аеророзвідки», яка має найповніше розуміння військових потреб і проблем. Наразі цей багатоспектральний аналіз потреб, здається, обмежено досвідом волонтерів і неурядових організацій. Це не найкраща практика, яка відбиває нездатність системи оборони зрозуміти всю цінність безпілотників для військових операцій.

Навчання та підготовка до роботи з БПЛА також повинні включати навчання з боротьби з ворожими БПЛА та технічну підтримку заходів безпеки для пілотів. Зараз знання, навички та обладнання для успішного використання безпілотників у бою досі розкидані по армії. Така ситуація далека від оптимальної.

Медичне забезпечення

У всій військово-медичній системі є серйозні недоліки. Вона не працює. Відсутність навчених і кваліфікованих солдатів з надання першої медичної допомоги є злочином. Відсутність належних турнікетів є злочином. Волонтери в розпачі через відсутність належної системи навчання та злагодженої підтримки цієї сфери. Лінія фронту переповнена викликами. Проблеми полягають у відсутності індивідуальних аптечек першої допомоги, обмеженій і нескоординованій підготовці солдатів із застосування медицини на полі бою та поганій політиці на національному рівні щодо підтримання й фінансування серйозно поранених або навіть тих, хто потребує базових медичних препаратів.

Жоден хворий або поранений солдат ніколи не повинен турбуватися про рівень підтримки, який він отримає на полі бою, під час транспортування до госпіталю, у госпіталі чи після одужання. Ця допомога також має охоплювати психічні захворювання, а закон 8271 ризикує перетворити психічно хворих на злочинців, як це сталося під час Першої світової війни. Потрібна сильна національна політика щодо медичної підтримки, яку має здійснювати Міністерство охорони здоров'я. Військова медицина повинна бути зведена до порад і дій, а не управління. Національна медична система має бути повністю зосереджена на підтримці війни, аж поки минуть її наслідки.

Офіцери з питань сім'ї та соціального захисту

Кожен підрозділ потребує офіційної посади офіцера та команду спеціалістів з питань сім'ї й добробуту. Це важлива вимога у підході до майбутніх потреб суспільства, оскільки війна прогресує та потребує змін до законів. Таким офіцером має бути будь-який наявний військовий будь-якого старшого звання, військовослужбовець у відставці чи навіть цивільний доброволець. Їхнє завдання – бути офіційним контактним пунктом між підрозділом, родинами, урядом, ЗСУ, місцевою владою та медичною системою. Важливо мати офіцера в кожному підрозділі, який перебуває якомога далі від місця бою і який може оформити необхідні документи для сімей, член яких гине чи отримує важке поранення. Критичні тижні після травми є життєво важливими для сім'ї, щоб отримати негайну соціальну та фінансову допомогу, особливо моральну підтримку. Офіцер мав би бути відповідальним за її надання.

Така команда повинна бути розміщена в казармі або в місцевій державній установі, якщо казарма небезпечна. Офіцер є офіційним і законним представником командирів підрозділу на базі, і він та його команда повинні представляти та підтримувати підрозділ та членів їхніх сімей, а також мати законні повноваження на надання секретної або конфіденційної інформації.

Логістична система

Поточна логістична система (та, що наявна) є сильно централізованою, неоптимальною та розрізненою. У багатьох сферах постачання, таких як постачання іноземного обладнання підрозділам, вона досягла неймовірного рівня якості. В інших, як-от постачання бійцеві особистого спорядження, медичного забезпечення чи технічного обслуговування, вона досі працює за радянськими методами. Про те, що місцями матеріально-технічне забезпечення порушується, можна судити з того факту, що деякі підрозділи серйозно залежать від НУО та волонтерів у забезпеченні значної частини свого бойового спорядження та щоденних запасів. Нинішня система така далека від стандартів НАТО, як це тільки можливо. Вона потребує постійного реформування, заснованого на

наборі послідовних і «загальних для всіх вимог» принципів і стратегій.

Реальність така, що підхід до логістики потребує переосмислення з початкових принципів. Ключова сфера постачання має бути простою й географічно залежною, а не як зараз, коли продукти харчування перетинають країну вздовж і впоперек туди-сюди. Технічне обслуговування та ремонт має бути поблизу району бою, а не в Польщі. Уявіть, що бригада – це якийсь пристрій, який потребує електроенергії. Коли ви переносите його з кімнати в кімнату, то просто підключаєте до іншої електричної розетки. У кожній зоні має бути «розетка» матеріально-технічного забезпечення та «подовжувач» за необхідності, щоб жодна бригада не їхала далі, ніж на годину, щоб отримати те, що їй потрібно. Завдання МО полягає в тому, щоб виробляти логістичну «енергію», а військового командувача з матеріально-технічного забезпечення – забезпечити, щоб «енергія» завжди була достатньо близько у розетках для всіх «пристроїв». У місцях із дуже великими відстанями слід розширити логістичну «розетку», щоб забезпечити постачання ближче до пристрою. Кожен штаб, починаючи з бригади, повинен мати відповідне забезпечення та фізичну матеріально-технічну підтримку.

Логістична розетка живлення в цьому описі повинна охоплювати основні елементи бойового забезпечення:

1. Медичне забезпечення та евакуація.
2. Постачання бойовому підрозділу продовольства, пального, боеприпасів, акумуляторів, автозапчастин і безпілотників.
3. Особисте спорядження всіх типів (з реєстрацією в комп'ютерній базі, без паперів).
4. Можливість повернення технічного обладнання для заміни та ремонту, наприклад телефонів, комп'ютерів і радіо.
5. Попереднє технічне обслуговування всієї бронетехніки, аж до заміни двигуна та ствола та дрібного ремонту кузова.
6. Попереднє технічне обслуговування технічного обладнання, наприклад прицілів, дронів, радіо тощо.

Першою політикою для покращення логістики має бути наймання досвідченого «інженера систем оборони», щоб скласти карту всіх логістичних процесів і шукати та рекомендувати покращення ефективності. В Естонії є досвідчений системний експерт Яан Мурумets, який працює

в Міністерстві оборони. Попросіть його як частину естонської підтримки України. Друга стратегія має полягати у визначенні найкращого способу управління та доставки географічно поставок до бригад і батальйонів.

Якщо для кожної бригади не виробити політику логістики мобільної «тісної підтримки» матеріально-технічного забезпечення для майбутньої іноземної техніки та мобільного бою, то виникнуть проблеми.

Висновок

Країна і Збройні сили не мають бути рабами чинної системи оборони. Ця оборонна система швидко розширилася, щоб зустріти Росію, і має проблеми. Багато політик, систем та інституцій непридатні для цієї поточної війни, якщо вона триватиме довго. Нинішні дивовижні бойові успіхи сил оборони значно більше покладаються на характер і мужність українського народу, ніж на якісне управління обороною та організацію оборони чи будь-які уроки та здібності, отримані шляхом прогресивного й постійного навчання та операцій.

ПОКЛАДАТИСЯ НА МУЖНІСТЬ ЯК ПЕРЕМОЖНУ СТРАТЕГІЮ У ВІЙНІ В ДОВГОСТРОКОВІЙ ПЕРСПЕКТИВІ НАДТО ДОРОГО ДЛЯ УКРАЇНИ. ЦЕ МОЖЕ СТАТИ КАТАСТРОФОЮ ДЛЯ НАЦІЇ

Покладатися на мужність як переможну стратегію у війні в довгостроковій перспективі надто дорого для України. Проливається надто багато крові, і ще більше її пролиття може виявитися катастрофічним для нації. Краще проаналізувати найслабші сфери сектору оборони та вдосконалити політики, закони, системи й інституції. Також настав час змінити частину старшого покоління, яке залишається незмінним у своїх методах роботи, на молодших, спритніших і випробуваних у боях командирів. Це не означає, що старші командири не відіграли свою роль. Але тепер потрібен новий спосіб боротьби, в якому життя є цінністю та який визначає, як максимально використати обмежені національні ресурси за допомогою вдосконалених стратегій і тактик.

Оригінал англійською:
<https://maidan.org.ua/>

27 лютого 2023

Переклад Олександра Шевченка

Зрада, яка обернулася трагедією для мільйонів українців

5 квітня 2023 року ДБР та СБУ шокували оприлюдненими доказами у справі російської агентури у вищому керівництві України. Це пояснення, чому влада України не готувала країну до вторгнення РФ, чому Путін атакував, розраховуючи на зустріч з квітами та неспроможність України до опору.

Фактично офіційно визнано, що Росія мала доступ до усіх державних таємниць України, призначала потрібних керівників на вищі посади в СБУ та прибирала незручних патріотів з посад.

Згідно з оприлюдненими записами розмов агента ФСБ РФ, колишнього кадрового працівника КГБ СРСР та народного депутата України від партії регіонів Володимира Сівковича та полковника СБУ Олега Кулініча, Федеральна служба безпеки Росії добилась:

1. Призначення головою Служби безпеки України Івана Баканова, довіреною особою якого був агент ФСБ Іван Кулініч. Призначений указом президента В. Зеленського.
2. Призначення Олега Кулініча начальником головного управління СБУ у Криму, яке відповідає за всі операції СБУ по Криму, і в тому числі відповідає за безпеку мостів та дамб через Чонгар та через Дніпро. Призначений указом президента В. Зеленського.
3. Призначення Андрія Наумова начальником Головного управління внутрішньої безпеки. Призначення указом президента В. Зеленського. Іншим указом Зеленський присвоїв російському агенту звання бригадного генерала СБУ.
4. Звільнення з посади першого заступника голови СБУ Руслана Баранецького, який курував контррозвідку. Звільнення указом президента Володимира Зеленського.

Росія перед вторгненням взяла під повний контроль СБУ (за винятком одного департаменту контррозвідки, і отримала доступ до всіх наших державних таємниць та секретів і все це завдяки указам президента Зеленського.

Юрій БУТУСОВ, Цензор. НЕТ